

7. Про допомоги по інвалідності, по старості і у зв'язку з втратою годувальника: Конвенція МОП № 128 від 29.06.1967 р. URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/993_326.

8. Про допомоги по інвалідності, по старості і у зв'язку з втратою годувальника: Рекомендація МОП № 131 від 29.06.1967 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/993_070#Text.

9. Про професійну реабілітацію та зайнятість інвалідів: Конвенція МОП № 159 від 20.06.1983 р. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/993_065.

10. Щодо перекваліфікації інвалідів: Рекомендація МОП № 99 від 22.06.1955 р. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/993_090.

11. Європейська тимчасова угода про соціальне забезпечення по старості, інвалідності і у зв'язку з втратою годувальника (ETS N 12) від 11.12.1953 р., в ред. від 01.03.1977 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_563#Text.

12. Європейська конвенція «Про соціальну та медичну допомогу» (ETS N 12) від 11.12.1953 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_649#Text.

13. Європейська соціальної хартія (переглянута): Хартія ЄС від 03.05.1996 р. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/994_062.

14. Європейський кодекс соціального забезпечення: Страсбург, 16 квітня 1964 р. URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/994_329.

УДК 349.3(043.2)

Белуга Ю.М., старший викладач,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

ПОРЯДОК ТА УМОВИ НАДАННЯ СТАТУСУ ДИТИНИ, ЯКА ПОСТРАЖДАЛА ВНАСЛІДОК ВОЄННИХ ДІЙ ТА ЗБРОЙНИХ КОНФЛІКТІВ

Донедавна статус «дитина війни» мали люди похилого віку, народжені в роки Другої світової, тепер цей статус отримують діти в сучасній Україні. За даними Офісу Генерального прокурора України, станом на 5 лютого 2023 року більше ніж 1379 дітей постраждало в Україні внаслідок повномасштабної збройної агресії Російської Федерації: 460 дітей загинуло, 919 було поранено та отримали статус постраждалих внаслідок воєнних дій та збройних конфліктів більше ніж 64 тис. дітей. Встановити реальну кількість постраждалих дітей у зонах активних бойових дій та на окупованих територіях поки що неможливо [1].

В умовах воєнного стану актуальним є питання отримання статусу дитини, яка постраждала внаслідок воєнних дій та збройних конфліктів. В Україні прийнято Постанову КМУ «Про затвердження порядку надання статусу дитини, яка постраждала внаслідок воєнних дій та збройних конфліктів» [2]. Цей порядок саме і визначає порядок та умовинадання

статусу дитини, яка постраждала внаслідок воєнних дій та збройних конфліктів.

Отже, право на отримання статусу має дитина, яка внаслідок воєнних дій та збройних конфліктів: отримала поранення, контузію, каліцтво; зазнала фізичного, сексуального насильства; була викрадена або незаконно вивезена за межі України; залучалася до участі у діях воєнізованих чи збройних формувань; незаконно утримувалася, у тому числі в полоні; зазнала психологічного насильства.

За наслідками воєнних дій чи збройних конфліктів для дитини можуть бути одна або навіть всі обставини застосовані і звернені при поданні відповідної заяви до уповноваженого органу, для того щоб відповідний орган встановив статус дитини, яка постраждала внаслідок воєнних дій та збройних конфліктів.

Відповідно до порядку КМУ, такий статус надається насамперед органом опіки та піклування за місцем реєстрації чи проживання дитини. В тому числі йдеться про внутрішньо переміщену особу чи набуття статусу внутрішньо переміщеної особи, або за місцем проживання чи перебування дитини. На сьогодні існують певні механізми державного захисту та догляду за такими дітьми, при цьому законним представникам постраждалої дитини слід заздалегідь подбати про збір необхідних документів на підтвердження негативного впливу збройного конфлікту на дитину [3].

Дитина може набути відповідний статус за умови, коли до відповідного органу звернулись її законні представники, батьки, родичі, або у разі коли їй виповнилось 14 років і вона самостійно звернулася до органу опіки і піклування.

Для того, щоб звернутись до органу опіки і піклування, а такі органи створені при всіх виконавчих комітетах місцевих рад, або районних державних адміністраціях, які зараз мають статус військових адміністрацій, родичам, батькам чи самій дитині потрібно подати заяву встановленої форми та додані до неї документи, які належно засвідчені, для того щоб отримати статус. Ці документи, в залежності від конкретної ситуації є різними, тобто вони можуть бути або більшої кількості або меншої, проте стандартний пакет документів зводиться до того, що потрібно подати: свідоцтво про народження чи інший документ, що посвідчує народження дитини; документ, що посвідчує особу заявника; документ, що підтверджує повноваження представника чи їх родинні стосунки;

Відповідний орган отримавши документи, перевіряє їх на відповідність законодавству і протягом 30 календарних днів приймає рішення про надання дитині відповідного статусу [2].

Такий соціальний захист дітей, які постраждали внаслідок воєнних дій та збройних конфліктів дозволяє: влаштувати дітей у дошкільні та загальноосвітні заклади державної та комунальної форми власності; забезпечувати безкоштовним харчуванням у закладах освіти; забезпечувати лікарськими засобами у випадках і порядку, визначеним законодавством, та інші, адже перелік є невичерпним.

Отже, статус дитини, яка постраждала внаслідок воєнних дій та збройних конфліктів потрібен для того, щоб дитина мала можливість бути ще більш соціально захищеною, він надає можливість реалізації ряду додаткових гарантій, які стосуються прав дітей.

Разом з тим, на державному рівні за офіційним статусом «Дитина, яка постраждала внаслідок воєнних дій та збройних конфліктів» не стоїть абсолютно нічого. Прорекларувавши необхідність підтримки таких дітей, держава не доклала жодних зусиль, щоб підтримати їх дієво та нормативно закріпити конкретні види цієї підтримки і механізми їх здійснення. Але ж саме держава несе відповідальність за безпеку своїх громадян, відповідно до ст. 3 Конституції України, якою визначено наступне: «Людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю».

Література

1. Інформаційна платформа «Діти-війни» 24 лютого 2022 – 05 лютого 2023. URL: <https://childrenofwar.gov.ua/> (дата звернення: 05.02.2023).

2. Про затвердження Порядку надання статусу дитини, яка постраждала внаслідок воєнних дій та збройних конфліктів: Постанова КМУ від 5 квітня 2017 року № 268. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/268-2017-%D0%BF> (дата звернення: 05.02.2023).

3. Інформація, що стосується порядку надання статусу дитини, яка постраждала внаслідок воєнних дій та збройних конфліктів. 2018. URL: <https://burshtyn-rada.if.gov.ua/novyny/informatsiya-shho-stosuyetsya-poryadku-nadannya-statusu-dytyny-yaka-postrazhdala-vnaslidok-voyennyh-dij-ta-zbrojnyh-konfliktiv> (дата звернення: 05.02.2023).